

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helybe	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Fér 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1876. hatodik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal írt könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,

„Kelet” kiadója.

A törvényhatóságok kikerekítése az erélyi részekben.

(B—n.) Na szükség ismételnünk, hogy a törvényhatóságok belsőszervezése az erélyi részekben merő lehetetlenség mindaddig, míg azoknak czélszerű kikerekítése meg nem történt

Oly gyakranszóltunk már e tárgyhöz, hogy újat mondani bizonyosan nem fogunk, azonban újat a tárgy újból felszínre került — újat, a mint látszik, rövid időn — kenértörésre kerül a dolog, miután legalább törvényhatóságok számára névbe bizonyos megállapodásról beszélnék a belügyminiszter részéről, s különösen miután a „Pesti Napló”-nak egy erélyi barátja már tárgyalni is kezdte a lap hasábjain, a belügyminiszter még nem eléggé ösmert tvét, mi is újból hozzá szólunk a tárgyz. Természetesen, hogy a miután némile sötétben kell tapogatózunk, óvakodni fogunk attól, nehogy mendemondák utn indulva meg, a végmegállapodás béléget süssük olyan hírekről, melyek ezen tulajdonsággal nem bírnak s mely eljáás által csak még inkább megnehezítenék kérdés megoldását.

A mint látsik, a számára névbe csakugyan történt ngállapodás, melynél fogva az erélyi rézekben 14 megyei és három városi törvényhatóság fogna felállítani.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Meré Paulina.

Regoy levelekben.

Irta:

CHERULIEZ VICTOR.

Második kötet.

Huszonegyedik levél.

Genf, október 24

Folytatás.)

De azzal nevérdölj, hogy kétkedtem benned. Ha ezt mona Paula, akkor életben először nem mond ízat. Én kétkedném. A vilám ugy csapott volna-e le reám, hogy sértetlenül hagyjon! lát nem látod, hogy még élek?

Oh! nem eklek többet. A könyörgő szerepe nem illet meg engem.

Te ide ígér már nekem életet, többé vissza nem veted; te az enyém vagy.

E falak, e ak itt körülbe a föld és az ég mind tanúi lltak szent szövetségünknek; ezek mind vádat mérleének ellened; esküszgőnek kiáltanakak ti. Úzz el magadtól és én nem fogok távozni s ha még is vonakodsz újból karjaidba zni engem, biztos lehetsz, hogy itt lábaidnál vetek véget életemnek! . . .

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESBÉ CZIKKEK DNÁZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Stein János könyvkereskedése, havá az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, havá az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Határozott hasábozott gármond sor vagy annak tere 3 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetésekkel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Voigler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestben: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. rohája. Weisz Mór hirdetések ieltvételi irod. Budapest szerviztár 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynöksége, József ut. sz. 1 emelet

Nyiltéri czikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

kedünk, mert kétségen kívül való, hogy még sok felajdulások fognak történni, mert a Nagy-Küküllő mint megye alakítása okvetetlen Segesvárs Medgyes székeket is fogná érinteni, még másuttis gyökeres változásokat kell keresztül vinni, mint főleg Alsó-Fehérben, Kolozsban s különösen Tordát előbb kétfelé kell szakítani, hogy azután a két részből több részek hozzácsatolásával czélszerű két törvényhatóságot lehessen alakítani.

Melyik azon három város, mely önállóságát meg fogja tartani s ha vajjon van még más is, mely az önállóságot megbírná, nem vitatjuk.

Még csak Háromszéknek Brassóvidékével lehető egyesítéséről kívánunk annyit megjegyezni, hogy azt nem tartjuk ugyan életkérdésnek, de miután egy oly nagy kereskedő városnak egészen más érdekei vannak, mint a szántás-vetésből élő vidékieknek, meg vagyunk győződve, miszerint mind Brassóvidékére, mind magára a városra névbe előnyösebb volna, ha Brassó városa önálló várossá válva, a maga érdekeit mozdítaná elő s nem elegendnek a vidék dolgaiba.

Végezzük azzal, miszerint a miniszter úr, a mint látszik, kész elmenni az engedékenységben azon határig, melyen túl lépve Magyarország egysége, államisága és a kormányzat érdekei lennének kockáztatva, de ugy hisszük, constátálhatjuk, hogy magát e határon túl sodortatni nem fogja még olyan vezérezikkek által sem, mint a milyen közelebből Kispáltól aláírva a „M. P.” hasábjain megjelent s mely kiválóan Dicső-Szent-Márton és környéke érdekében van írva, legkevésbbé sem véve figyelembe a magasabb érdekeket.

— Az országgyűlés mindkét háza márcz 15-én ülést tartott, meglehetősen érdektelent. A képviselőház a gazda és a család közötti viszonyról szóló törvényjavaslatot tárgyalta. Az ülés végén két interpellatio jelentett be. — Szalay Imre kérdést tett a katonaságnak a szolgálaton kívüli fegyverviselés tárgyában, Kukuljevics borvát képviselő pedig a következő interpellatiót intézte a miniszterelnökhöz:

„Tekintve, hogy Törökország ugynevezett horvát tartományából, továbbá Bosnia s Herzegovinából sok ezer menekült keresztény birodalmunk határait átlépve itt vendégszeretettel fogadtattak a nélkül, hogy a kormány átmenetileg vagy akadályozza, vagy pedig elene órást tett volna, sőt őket anyagilag is segélyezte;

tekintve, hogy a lapokban azon hír me-

totf flu, hogy szemeid felnyitlak volt perczenként s reá névbe igen alkalmatlan módon kezdél tisztán látni. Most már ismét egészen le vagy ígézve. Ennek a kis lánynak van gyakorlata; gyámja pedig ügyes ember, meg fogja nyerni a játszmát. Tudja isten, némely fajta embernek minden sikerül . . .

Hasztalan igyekeztem félbeszakítani szavait. E perczben, folytatá anyám, minden feltevéseim a legvilágosabban a csalahatalanságig be vannak bizonyolva. Ártatlan áldozata vagy egy ügyesen kitervelt cselszövénynek. Futólagos találkozások Saint-Laurentben komédia volt. Vártak már ott reád, kerestek, a vadász lesben állt. A két peesétynom története merő komédia. E jó emberek habozása, hogy befogadjanak-e házi körükbe, komédia. Kalandornőd tetetett vonakodása, gyöngödsége, komédia. Általán ejjei, sirása, zokogása, a visszaküldött jeggyűrű mind-mind komédia, csupa merő komédia.

Oly nyomatokkal hangoztatá e szót „komédia”, melyet soha sem fogok elfeledni. Még most is cseng belém dobja. E szavakkal végzé heves kitérőseit: — Öszinte vallomások még képesek lettek volna lefegyverezni engem. Meré kisasszony jobbnak találta a szent ártatlanság meztől ölteni fel s neveltséges szemfényvesztés által csálni meg hiszékenységet, senki rajtad kívül nem lett volna képes komolyan venni e színlést. Ne ringasd magad hű ábrándokban, az ki ma hazudott, holnap is azt teendi. Ha megnőszülsz, csak zárd be jól az ajtókat, légy mindig résen s kérd az istent,

rült fel, mintha a kormány e hónap végén nemcsak a menekültek segélyezésével felhagyni, de őket még erőszakosan is hazájukba visszatartatani száadékozik;

tekintve végre, hogy ily erőszakos eljárás nemcsak az emberi érzetet sértené, de a közbiztosságot is birodalmunk határain könnyen veszélyeztetetné;

Kérdem a miniszterelnök urat, van-e túlmása a közös kormány e szándékáról s ha van, kész-e törvényes befolyásával oda hatni, hogy a menekültek visszatartatása legalább azon időpontig elodáztassék, míg nemcsak átmenetük, de honukban további létezetések teljesen biztosítva leend?

Szalayt interpellatiója közben a hadsereg-re tett megjegyzéseért az elnök rendreutasítá. Szalay megtámadta a miniszterelnököt, hogy ez egy előbbi interpellatióra nem felelt, mit a miniszterelnök visszatartott.

A főrendiházban a közadók kezeléséről szóló törvényjavaslat tárgyalattott. — Az általános vitában a javaslatot ellenezte Eötvös Dénes báró, — Károlyi Ede gróf helyeselte. A pénzügyminiszter hosszabb felszólalása után a ház a javaslatot elfogadta, s megkezdé a részletes vitát, mely azonban kevés érdeket nyújtott.

Az 52. §-nál constátáltatván, hogy a ház határozatképtelen, az ülést véget ért.

— A közmunka- s közlekedésügyi m. kir. miniszternek f. é. 268. szám alatt kelt s valamennyi hazai vasutársulathoz intézett körrendelete:

Az érvényben álló vasuti üzletrendtartás 26-ik §-a alapján, rendelem a mint következők:

1. §.

Vasuti gyakornokokul csak azok vehetők fel, kik a) honpolgárságukat mint a magyar korona alattvalói, vagy pedig az osztrák állampolgárságot: —

b) a magyar, mint a vasuti szolgálat hivatalos nyelvének birtokát; —

c) jó magaviseletüket és végre

d) előkészültség tekintetében legalább azt igazolni képesek, hogy valamely felső gymnasiumot, vagy főreáltanodát vagy felső kereskedelmi akadémiát vagy ezekkel egyenlő rangban álló katonai tanintézetet jó sikerrel végeztek, vagy legalább az ezen műveltségi foknak megfelelő ismereteket egyébként elsajátították, és a megfelelő életkort is elérték.

Külföldiek csak a közmunka- és kereskedésügyi m. k. min. külön engedélye mellett vehetők fel üzleti gyakornokokká.

Hogy a horvát, vagy német, vagy más az illető pálya vonalain divatozó nyelv ismerete mennyiben irassék elő kötelezőleg vagy elonyt nyújtólag, ez iránt a szolgálat igényei határoznak.

hogy óvján a botránytól! Isten veled Marczel, élj boldogul! Áténgedlek sorsodnak! Egy napon majd eszedbe fog jutni, hogy van anyád is és hogy az anyáknak jutott osztályrészül gyermekeiket vigasztalni . . .

Huszonhatodik levél

Genf, október 26-án.

Oh, minő gyarlók az emberi törvények! Mennyi formáság! minő lassuság mindenben! Két lény, kik szeretik egymást, megesküszik, hogy egymással lesznek. Csak hogy előbb válasszának tanukat maguknak! Hogy a házasságikötlevél a magarendén el legyen készítve! . . . Tehát kérdem, mit tesz ennek érvényesítésére az, hogy a nagy közönség is „láttamozza”, e nagy testület, melynek se szíve, se lelke? . . . Látom, mint vonód fel válladat. Gondold el, hogy bármennyire siettessük is a dolgot, egy hónap előtt nem tarthatunk menyegzőt!

Aztán a menyegzőnek Genfben kell megtörténni. Ugy látják jónak, hogy az én „hercegnőm”, az én „kalandornőm”, hűség eskümet itt helytt, a rágalommal szemben fogadja el.

Gyűlölet, irigység, ostoba előítéletek, csak rajta, szegezettek reám tűzben égő szemeteket! Ez legyen világító fátylánk, hymen oltáránál. Sziszegtek kigyók! Ugyan mi lehetne ennél kedvesebb zene füleimnek?

Gyakran fogunk irni neked Felix; szükségét érzem ennek; de csak néhány sorból álló levélkéket várj most tőlem.

Kik egyetemet vagy — s különösen egyetemet végeztek, hasonló körülmények közt előnyben részesítendők.

2. §.

A gyakorlati vizsgák bizonyos meghatározott időközben, például évnegyedenként tartandók, s azokra a m. k. vasuti és hajózási főfelügyelőség meghívandó, hogy esetleg kiküldendő közlege által a vasuti szolgálatnál alkalmazandó egyének kellő szakképzettségéről magának meggyőződést szerezhessen.

Budapesten, 1876. évi márczius hó 6-dikán.

P é c h y, s. k.

— Bukarestből távirják márcz. 15-ikéről; A porta felszólalt az ittlakó bolgárok üzelméi ellen. A „Trompeta” kinyilatkoztatja, hogy a kormány nem fogja a Törökország biztósága elleni tetteket tűrni. Románia nem lép ki neutralitásából. — A „Telegraful” kijelenti, hogy Románia nincs a délszláv mozgalommal semmi közönségben. A bukaresti senatus feloszlattott és az új választások elrendeltettek.

Az erélyi urbéri viszonyok állása

a február 12-iki 3258 számú m. k. miniszteri rendelet következtében.

IV.

4. A ministeri rendelet 3-ik §-ának azon szabálya, hogy az arányosítási per külön adandó be, nem tesz nagy változást a peres ügyen, annyival inkább, mert ezek hivatalból is lévén fogantatosítandók, a peres felek kedvtől függő birtokrendezésre várni nem lehet; hanem részemről nem látom correctnek és viszonyainkkal megegyezőnek, azon továbbhi intézkedését e szabálynak, hogy csak a birtokrendezés megengedhetősége kérdésénél engedni meg és ekkor is csak egységséleg és pedig megkísérlés utján az arányosítás kérdésének eldöntését.

Az 1872. évi május 6-iki ministeri rendelet 44—48 §§-ai határtalan terít raknak a birtokosokra és pedig hivatalos uton is, a mennyiben ügygöndnek által is végzendők a közhelyosztási ügyek. Évek hosszú során az erélyi és magyarországi hírlapok a gazdasági egylet első törvényjavaslata 16. és 22. második törvényjavaslata 1., 10., 13., 14.; 16., 45. stb. §§. határozottan és indokoltan az ország véleményével megegyezőleg és azon alapultan megmondják, és ezt az 1872. évig 26 éves tapasztalat igazolja, hogy a közhelyek felosztása és arányosítása rendes és írásbeli keresetlel és perfolytatás mellett a mostani 5—6 költség-

Huszonhetedik levél.

Genf, október 28-án.

Ma reggel egy névtelen levelem jött a postán, mely így hangzik:

„Szegény elámitott ember! . . . Nincs bátorságom részletesebben írni. Vajjon a vidék sajtáságai közé tartoznak az ilyenmő dolgok?”

Huszonnyolczadik levél.

Genf, október 30-án.

A férfiaknak azt vetik szemőkre, hogy önzők. Bár még inkább azok lennének!

Azt akarnám, hogy egészen csak önmagukra szorítkoznának. Mindaddig, míg saját érdekeikkel foglalkoznak, legyen az szigoruan papi érdekű, vagy világi huza-vona, rendén van, megengedhető nekik, az ő dolguk. De mihelyt elhagylák működési terüket, kírí belőlük a roszindulat; megféleklöznek számitásai s tallóiraikról; a miértő önteltségével itélnek jó és rosz felett, megtámadják, sorompók elő idezik felebarátikat s kimondják reá a közönség itéletét. S ugyan mit nyerne mindezzel? Épen semmit. Üzletektől, komoly foglalkozásaiktól rabolják el az időt.

Oh a valódi önzők faja nagyon ritka és nehezen feltalálható! A legtöbb embernek van elvesztegetni való ideje, melyről szabadon rendelkezhetik; kedvencz foglalkozásuk ilyenkor lelkiismeretességük fitogtatása, másokat akarnak javítani s csak fontoskodásaikkal tűnnek ki; mindenben hibát találnak; meneküljön ki merre tud! . . . Áldásom az oly gazemberekre, kik dolguk után látnak és nem akarnak erkölcsökrák lenni!

(Folytatás következik.)

ges bírój; kiszállással és különböző költséges mérnöki miveletektől feltételeztem, nem értem meg a pert, nem a munkálatot; a birtokos, a jogos és törvényes tulajdonos kétszeres, ha nem tízszeres árral veszi meg az akárhány ízben egy-két holdnyi részt és akárhányszor a nagy költségek, idővesztések és bosszantások után az 1871. évi 53-ik t. cz. 76. §-a jogos alapján semmivel is marad. Bátor vagyok az érdekeltek figyelmét felhívni azon körülményre, hogy Erdélynek területe megközelítőleg 1054 □ mrtfd., ebben legelő 116 □ mrtfd., erdő 447 □ mrtfd. összesen mintegy 529 □ mrtfd. termékenyen 35 □ mrtfd. és urbéri felszabadult 162 □ mrtfd. Meltóztassanak visszatekinteni az 1860—63 évi törekvésekre és uralkodó eszmékre, kutassák fel az akkorban létező erdélyi hírlapokat és különösen a „Pesti Hírnök”-nek 1860 évi 113, 135 és 136. számú lapjait, méltóztassanak számítás tenni és emlékezzenek meg a nagy Széchenyi azon mondatára: „a kis a föld, az az ár.”

1862-ben Erdélyből az állam jövedelme volt 13.836.252 frt és a kiadás 6.156.890 frt, ma az állam bevétele 13.902.602 frt 8 1/2 kr, a kiadás 15.448.513 frt 76 1/2 kr; tán nem hibázom nagyot, ha azt mondom, hogy aranyunk és ezüstünk nincs, bankó pénz pedig aligha jut egy lélekre 8 frt 70—85 kr, aligha több forog Erdélyben 17—18 millióra; a jelen pénzhiány és terméketlenség mellett a midőn iparunk és kézműveszetünk szinte egészen fenakadt, kénytelen vagyok kétkedni, hogy a szinte tizenhat milliós mulhatatlanul fedezni kellett kiadásokon felül jussan a föld-birtokosnak pénz arra, hogy 20—25 évig holdanként 5—6 frt értékű legelőért százakat dobjon ki, hivatás, rendeltetés és saját jó ösztönből is meg tudjon felelni a magyar állam iránti kötelezettségének is. De azt sem hiszem, hogy törvényesen tudja indokolni azt bárki is, hogy a közös vagyonból törvényes tulajdonom és részem, a törvény korlátai közt igazságos kinyerésében jogos és célszerű legyen akadály-versenyt küzdeni a mag a czélhoz érek, ha el nem bukom, addig jogtalan és birtoktalan által tulajdonomnak ingyen használatát elnézni.

Ennélfogva szükségesnek vélném, hogy a gazdasági-egylet törvényjavaslatának idézett §-a, a régi törvények és a százados gyakorlat alapján mondja ki az igazságügyi miniszter rendeletileg vagy a törvényhozás törvényileg, miszerint: a jelenben ítéletesen megállított birtokszabályozások, arányosítások és erdő-rendezések, a miniszteri rendelet 14. §-sa utószakában megrendelt minden szükséges adatoknak, térképeknek stb. beszerzése után, jegyzőkönyvvel szóbeli eljárás következtében tárgyalandók le, ha az egységesség sikerül, annak értelmében a végrehajtás eszközöltetik, ellenesethen ugyanazon kiszállás folyama alatt a kisebbszerű 100 holdig terjedő közhelyek a katasztrális felmérés és térképek alapján felosztandók és mindenkinél birtokába adandók, a nagyobbaknál pedig a mérnök bevezetésével eszközöltetik az osztandó területek osztályozása és becslése és egy a térképek, valamint a becslés és osztályozásnak hitelesítése, a mely műveleteknek bevégződésével a peres felek vagy képviselőik az arány kulcsa és az elhelyezkedési tervnek egységességre vagy az iránti ellennézeteknek szóbeli tárgyaláson jegyzőkönyvre adására idéztetnek meg.

Ha az egységesség sikerül, azonnal utasítatik működő mérnök a kiszakasztási tervnek írásban és térképileg magyarázata és kidolgozása és a természetben is kijelölésére. Ha pedig egységesség nem létesült, a tárgyaló bíró magához véve ezen az előbbeni birtokállapot

feletti ügyállást magában tartalmazó jegyzőkönyveket és mérnöki térképet a bíróság elé terjeszti ítélethez és véget, a mely ítéletét megköveteli, a birtokszabályozások mind a nemeibe megengedett egy fellebbezés felhasználása után a másodbíróságra megállított terv és arány értelmében végrehajtásilag fogantatottatik és az ezt megelőzőt kiszakasztási terv hitelesítésével két bírósági kiszállással idő és pénz nagymértvű kíméléssel a jogos felek minden kára nélkül bevégezetik.

Magyar lapok szemléje.

Az „Ellenőr” a részvénytársaságoknak a kereskedelmi törvény értelmében való újalkulásától szól s ugy veszi észre, hogy az alapszabályok módosítása körül többé kevésbé lényeges eltérések fordulnak elő. Így többen a társaság fenállására nézve bizonyos időtartamot, például 30 vagy 40 évet tüztek ki, holott ez határozottan hátrányos, különösen a takarékpénztári üzemekre nézve, mert a kitűzött idő vége felé bizonytalan állapotot teremtenek. Az ellen nem tehet alapos kifogást, hogy számos társaság a nagy választmányok helyett kisebb számú igazgatóságot választ. A szavazati jog mikénti gyakorlására nézve helyesli, hogy a lehető liberalitással járnak el s tartózkodnak a túlzott megszorításoktól. A névre szóló részvényeknek a közgyűlés idejére való letétét nem pártolja, mert kevés ember van, a ki részvénnyét otthon heverteti s ezeknek kiváltása nagy alkalmatlansággal jár. Elegendőnek tartja, ha megállapítatik az, hogy a betéti, vagy zálogjegy is névre szóljon, mert ez esetben a részvény az idő szerinti birtokosára nézve nem foroghat fenn semmi kétség. Az előmutatóra szóló részvények egészen más tekintet alá esnek, mert ezekről már hamarabb juthat érvényre idegen befolyás a közgyűléseken.

A „Nemzeti Hírlap” az 1872-ki zárszámadás néhány kérdésével foglalkozik, mely egészben véve szomorú képét nyújtja parlamentaris állapotainknak. Nem azon milliókban, melyekkel a kiadások az előirányzott összegeket meghaladják s melyekkel a bevételek az előirányzat mögött maradnak, hanem mert a felelőtlenség és önkényesség, melylyel az állam vagyonával elbának, tényekkel bizonyítgatják, hogy a törvényhozás egész budgetjoga illuzorius és pusztá formalitássá zsugorodik össze. A miniszter urakat eljárásukban pusztán a szükségesség tekinteti vezették, melyek mellett a költségelőirányzat tételeit mellékes dolognak tekintették. — Tudja, mily subjectiv dolog a „szükségesség” fogalmának értelmezése s így könnyen elképzelhető a sajátos pénzügyi vezérelv uralmának következményeit.

A „Hon” azon véleményben van, hogy ha nem akarjuk, hogy a parlament csak a nagy urak kedvtelése és teli mulatsága legyen, és ha nem akarjuk, hogy a képviselői állás anyagi romlásra vezessen, vagy a mi még rosszabb, az erkölcsi romlás árán, spekulációkra, mesterséges fakciók csinálására és más ehhez hasonló amerikai állapotokra csábítsunk: akkor a képviselői állást anyagilag javítani kell. De történjék az nyíltan, egyenesen és ne kiváltságokkal, erőszakos rendszabályokkal. — Történjék a jövő, rendesebb viszonyok számára, és ne jöjjön azon gyanuba ez a képviselőház, és ne önmagának kedvezményeket szerzett mások rovására!

A „Kelet Népe” boldognak tartja az ügyvédek és orvosokat, mert a Tisza-aera alatt nemsokára a törvény fogja kimondani, a törvény fog elosztani minden kérelmet az iránt, hogy ők nem cselédek. — Azt hiszi, e kétely

elosztatása Tisza Kálmánnak, a szabadelvű aerának, és nemzeti felvilágosodottságunknak egyaránt diszére válik. — Csak két dolgot obajtott volna még a javaslatba felvenni. — Miért áll meg a törvényjavaslat az ugynevezett honoratioroknál? Miért nem mondja ki, hogy miniszteri tanácsosok, államtitkárok, miniszterek szintén nem cselédek? És miért nem mondja ki, hogy a cselédek közé nem számíthatók a gazdának szolgálatában álló lovak, marhák és szamarak sem?

KÜLFÖLD

Kolozsvár, 1876. márcz. 17.

A francia törvényhozás mindkét háza tegnapelőtt véglegesen megalakult. Elnökké a képviselők csaknem egyhangulag Jules Grévy urat választották meg. A szenatusban Audiffret Pasquier herceg megválasztása szintén csaknem egyhangulag, 203 szavazattal történt, a legitimisták és bonapartisták nem vettek részt a szavazásban.

A két ház megalakulását a kormány pragrammjának előterjesztése követte. Mindkét házban tegnap a minisztertanács nevében hosszabb nyilatkozatot olvastak föl, melyben a kormány az ország helyzetéről s a saját teendőiről kiemertően elmondja nézetét.

A távirati közlés azt mutatja, hogy a kormány a közjogi kérdésben határozottan köztársasági álláspontot foglal el, de a belpolitika terén szilárdan conservatív eszméknek hódol. Elismeri a nemzetnek a választásokban nyilatkozó akaratát, s kiemeli, hogy az általános szavazat szentesítette a köztársasági intézményeket. Ugy látszik, ügyesen van fogalmazva azon pont is, mely az alkotmány-revisióról szól; a kényes kérdésen Mac Mahon tábornagy egyrégi bírálatának idézetével eskü át. A kormányprogram a részével valószínűleg a köztársasági párt minden árnyalata meg lesz elégedve.

Hasonlóképp nem lesz senkinek kifogása azok ellen, miket a nyilatkozat a külpolitikáról mond. A kormány az ország viszonyát a külállamokhoz igen szívélyesen mondja. — Franciaország csatlakozott a törökországi zavargások lecsillapítására tett kísérletekhez s azon reményt táplálja, hogy a nagy hatalmak, melyek mind tisztelik a szerződéseket s ragaszkodnak a békéhez, egyetértéssel a kellő sikert fogják felmutatni. A kormány végül elismeréssel constatálja, hogy a spanyol polgárháború befejeztetik.

Nem ily egyhangu lesz a dicséret azokra nézve, a miket a kormány a belpolitikáról mond. Azt ugyan örömdetes tudomásul veendő mindenki, hogy az ország pénzügyi helyzete rendkívül kedvező s a budgetben adomélés nélkül is vissza van állítva az egyensúly. De a szorosan vett belpolitikai kérdésekben, ugy látszik, a kormány nyilatkozata nem fogja a köztársasági pártot kielégíteni.

Kiemeli, hogy a tisztviselőktől a köztársaság támogatását fogja követelni, de ugy látszik, a hivatalnokai kar purificatiója iránt nem ad annyi biztositókat, mint a köztársaságiak obajtják. Az amnestiáról sem szól, az előterjesztendő törvényjavaslatok közül csak a hadügyieket említi, a községi törvény, a felsőbb közoktatásügyi törvény módosítása csak érintetik benne — a távirati közlemény legalább csak futólag szól róluk — s a program e hiányai a különben is bizalmatlan köztársaságakat még inkább elidegeníthetik a kormánytól. A program egy pontja azt is kiemeli, hogy a köztársaságnak mindenféle harczi kalandoktól tartózkodni kell.

A 17-ik és 18-ik század a rozmarint inkább fájdalom-, mint öröm-virágá tette, vagy egyszerre mindkettővé; mert a boldog menyasszony fejét ékesítette, egy körítette az elköltözött szűz homlokát is, minthogy azon időben, nem lévén a myrtus nálunk még honos, evvel egy jelentőségű volt; mégis az idők folyamán inkább a gyász és fájdalomnak, mint az örömmek volt hirdetője.

Temetések alkalmával is rozmarinágakat osztottak, hogy a barát sirjába dobják, s a holttestnek ágyat vessenek; oly szokás, mely sok községben még mai nap is divatban van. Ez arányban áll azon szokás hoz, midőn a koporsót kísérő fiatalok rozmarinágakat viseltek, s a halott koporsóját rozmarin-koszorúkkal látták el, ha fiatal, az az: nőlen volt.

Ágait minden katolicus országban a templomok színpítésére s karácsoni ékítésekre használták; a sültet is babér- és rozmarin-ágakkal látták el; a ragyogó sorlegekbe is rozmarinágakat tűztek, hogy a bort megfűszerezzék, s ezáltal azt, az ós hitnek megfelelőleg, az ivókra nézve jó hatásúvá tegyék.

A charlatánosság azon babonát, hogy a rozmarin az emlékező tehettséget nem csak erősíti, de azt elő is állítja, hatalmába ejtette, s cseljaira mindig talált hívó oktondi főkét!

Genlis asszony „Botanique historique et litteraire” című művében ezeket mondja: „Ulefeldi vagy Alefeldi Eleonora grófnő, gr. Alefeld neje, fiatal korában még egyszer jegyes volt. A fiatal férfiú atyjának várában még az

A spanyol kormány most a diadalmas hadjárat vezéreinek megjutalmazásával és kitüntetésével foglalkozik. Quessa da tábornok, „a nemzeti hadak főkapitányává” nevezetett ki; ez Spanyolországban a legfőbb katonai czim. A tábornok a Navarra és Baszk tartományokbeli hadsereg főparancsnoka lesz. Martines Campos vezér herceggé, s Spanyolország grandjává, Primo de Rivera estellai marquisá, Loma orioi marquisá, Blanco pan-na-plasai marquisá nevezetettek ki.

A „kolozsvári orvos-természettudományi társulat” orvosi szakülése 1876 martius 10-én.

(Folytatás.)

3. Ezután Högyes Endre terjesztette elő kísérleteinek eredményét a dithiocyansavas kalium és dithiocyansavas aethyl éleltani hatására vonatkozólag, ezen új vegyi anyagok és bonczani készítmények bemutatásával.

A dithiocyansavas kaliumot (K₂ C₂ N₂ S₂) Fleischer tanár állította elő legelőször 1871-ben, midőn a persulphocyanasav alkátat tanulmányozta. E vegyi anyag, a mely vizes kali luggal persulphocyanavból készült, — sárga színű, áttetsző, az egyhájlás rendszerbe tartozó jól kifejlett oszlopokban jeged. Vízben oldható, borszeszben nem, sajátszerű keserű ízű, mely iz 40,000-szeres hígításban is kivehető. Kémhatása kissé égvényes. Jól elzárt edényben huzamosabb időn át változás nélkül tartható el, míg száraz levegőn jégevizet lassanként elvesztvén halványárga porrá esik szét. — Ásványiavakkal hozva össze, belőle dithiocyansav (H₂ C₂ N₂ S₂) válik ki sárga por alakban.

E vegyi anyag ha békáknál a bőr alá fecskendeztetik (0.2—0.5 köb cm. 50%-os vizes oldalból) hasonló tüneteket idéz elő, mint a legtöbb kalisó. A befecskendés után ugyan is nem sokára nehéz légzés áll elő, később könnyű kábultság keletkezik, érzéketlenség és mozdulatlanság a hátsó végtagokban, mely lassanként a törzs mellő részére is áterjedve egyetemes bódulatba megyen át, midőn az állat öntudatlanul terül el, csipésre nem mozdul, porchártyájának érintésére reflex szemhéjcsukások nem állanak be. Ha mellkaslekelés történik és a békaszív mozgása így, a befecskendezés után közvetlen észleltetik, látható, miképen a szívlelő és mérgezés kezdetén mindjárt ritkább lesz és utoljára a szív diastolájában áll meg. A szív megállása után a béka kikészített üldégeinek villamos ingerlésére a megfelelő izmok összehúzódnak. Hasonlóképp összehúzódnak keletkeznek magoknak az izmoknak közvetlen ingerlésére is. A különböző kísérleteknél e tünetmények lefolyása 34—59 percet vett igénybe.

(Vége következik.)

BELFÖLD.

Déván, márcz. 13.

(A n. casino emlékünnepe a Deák szobor javára. Előkészületek a vízkárosultak javára kitűzött estélyre.)

Tekintetes szerkesztő úr!

A dévai nemzeti casino mult vasárnap igen kegyelesek s kulturális hivatásának megfelelő ünnepélyt rendezett a Deák szobor javára. A n. casino nagy termében esti 7 órakor választóközönség gyűlt össze s feszült várakozással tekintett mindenki a szónoki emelvény felé, hol Bodola János első igazg. nemsokára megjelenvén, velős szavakban felfejt az estély magasztos jelentőségét s azt a nemes in-

esküvő előtt meghalt. Hogy utoljára még egy istenhözádót mondjon a nő, oda útazott, s a rozmarinágakkal befedett holttesthez vitetvén, e növény illata és hatása oly iszonyt gyakorolt rá, melyet élte végeig megtartott, rögtön göröcsbe esett, mihelyt véletlenül e növénynek illatát megérezte.

A rozmarin különösségéhez tartozik az is, hogy — a monda szerint — Belgiumban a gyermekeket nem a golya hozza, hanem azok a rozmarinbokról kerülnek elő.

Angolországba 1548-ban a szerzetesek vitték be, s a klastromok kertjeiben győzgerénél fogva igen nagyra becsülték. Minden nevezetes szerben főszerepet játszott, s a belőle előállított „Oleum Anthos” mint hatékony izgató szer használatot.

De nem csak nagyra becsült, hanem divatban levő kedvenc növény is volt, s Erzsébeth királynő idejében egy kertből sem hiányzott. Hogy az agyvelőre nézve egy specificum, az általánosan tudva volt, ez értelemben emlékezik meg róla Shakespeare is, s ajánlja a gyenge elméjűeknek ennek használatát.

Erzsébeth halála után négy évvel 1607-ben, az ünnepelt szónok Robert Angolországban, a következő dicsőretet mondta a rozmarinról:

„A rozmarin a kertnek a többi virágai közül kiemelkedik, segítségére van az agynak, s erősíti az emlékező tehettséget, s a főnek áldást nyújtó gyógyszer!”

(Folyt. köv.)

tentit, mely casinónk választmányára irányítá, hogy kegyeletének kifejezéséül mai emlékinépélyt rendezze városunk és egyének értelmisége számára.

Utánna a dévai dalkör tagjai, engtek el Kőlcsey Hymnusát, majd Simon Géz, Spindles Károly, Balog József és Cserny Lajos urak művészi quartetteje adott elő három nagyszabású classicus zenedarabot, mindannyiszor lelkes tapsokat érdemelve ki. Közbe éthy Lajos költői nyelven fejtegette Deák entőségét, irányító befolyását, kimutatván, hogy bár országos gyász sokszor érte még e bált, a mostanihoz hasonló temetés nem fordult elő a világtörténelemben sem. Majd Gerey Lajos meleg érzéssel szavallta Ábrányi Emi Deák ravatalánál című költeményét s az estélyt dalárdánk fejezte be Mester Károly szatval.

A költség méltán nyilvánítágnagyobb megelégedést mert ez estély műszaka nagyobb városok elité publicuma előtt is kiállhatna volna a kritikát s Déva büke lehet, hogy a haza hőseinek emléket ily kitünőleg sikerült estélylyel ülte meg.

A netto jövedelem 83 frt volt, noha a bementi díjak a czél szentségéhez s a műsor változatosságához képest nagyon is mérsékelt vala. Minden költséget a casino fedt s így a befolyt pénz teljesen átadtatik a Deák szoborba begyűlt pénzék kezelésére feljuttított kir. adóhivatalnak.

F. hó 26-án a vidéki árvízkarosultak javára szándékszik még egy estélyt rendezni egyetünk valóságosnál emeltébb helyárakkal, mert Déva mivelt közönsége jótékonyczelőra készségesen meghozza ugys áldozatát s így kevés kivétellel mindig ugyanazon családok jelennek meg rendezés az ilyen alkalmakkor.

Aztán több helyi vállalat szinn figyelmet igényel s a közjó érdeke épen it javálja, hogy a mások nyomorának enyhése mellett se hanyagoljuk el saját cseljainkat.

1.

Hivatalos tudósítások az árvízről.

(Vége.)

Baranyamegye. Mohácson az alsó részbe betódult víz 50 házat elárasztott, eddig 4 ösdösdelt. A mohács-kölködi vögtőlés veszélyeztetve s a legnagyobb erőfeszítéssel sem lehet megvártható, ha a Duna nem apad. Áramvívdekről veszély nem jelentkezett. A Drávavívdékről veszély sincs jelentve, jég tük nélkül elment, csak az alsó Drávan van kisbombró áradás a Duna vize visszatörölőse fityán. A megye kisebb belveizi patakjai több helyen kiáradván, károkat okoztak így a „Bidafera” pusztá viz alatt volt, Gilvánfa, és Beszece közötti fahid elsodorra, Gilvánfa Kisik stb. községek határai viz alatt vannak s a hídak nagybőrra mind elsdortattak.

Tolnamegye. Az árvízre vonatkozó óvintézkedések már február 21-én megkezdtek. A dunaföldvári jég már 25-én mozgo, de itt valamint a bogyszlói és a tolnai he Dunában csak 26-án kezdett zajlani. Paksc a legnagyobb erőfeszítések tetteket az ár hártására, melyekben kitűnt különösen a holtbőség parancsnoka, a városbíró, főjegyző és hűbőség. Mig nem egy-egy jégtorlasz a békavási töltést benyomván, a dolgozók és lakossá megmentéséről kelle gondoskodni, Embert nem esett áldozatul. Az egész alsó vízrendszer, egy sor házat a Dunautczában kivéve és a város alatti kanyarulat el lón borítva, ug hogy a Duna egy részt a laki Dunán, más rés a paksi partokon folyt lefelé, középen megredt jégtorlaszok állottak. Hajnalban a paksi-almatuzoz ragasztott töltés lett megrösvite. 27-én indult meg robbantások folytá a gerjéni hímas szigetnél az első torlasz. Bölcsekei, madoesai púsztai épületek tetőig z alatt állottak, a községek elszigetelvék, Miskere Dunaföldvárról 48 kocsi, 10 taliga, 10 ember, 10 lámpás küldetett. A községekből izak az elborítástól menten maradtak. Paksc a jég 27-én délután 6 óra tájban indult meg 29-én hajnalban a tolna-battai védgát a Sziláfyoknál átszakadt, mi a sárközök gyáva mftfása következtében meg nem javíthatott. Az ercsi jég a dombori töltés egyik zsiliét benyomta s a faddi lakosokat elárasztá. A tolna battai töltésen levő 25—30° szalás be nem tömhetett. Szegszárdon a töltés tüzelték és huszárság segélyével főlányato, Sárköz megmentésének legnagyobb akállya a gemenci út volt, mi hídjainál a tés be nem szakad. A tolna-battai töltés Szonvánál is el van szakadva. Gerjen község éhatára ment maradt. Fadd színtén, a dunamei szigetét kivéve. A víz a Sárközön át Ittához szivárogo. Ha az apadás gyorsan be na áll, egész Sárköz községei és Szegszárd falcs része is uszik. Kapos, Sió és Sárviz is kiödték, majd minden hid elpusztult, vész fenyegető, a sárcsatorna vize is. A szegszárd-síkfoki ton a moczfai hídál 200 öln 2 láb borítja s országutat. A szárazai közlekedés megszakasától félhetni. A tolnai államut szélkövei kityognak, védelme elrendeltetett.

Jászunkerület. Az árvíz Kunzent-Miklós, Szabadszállás, Fülöpszállás és Izlázsa határait egészen, sőt Kun-Szent-Mikst és Lázsházát a várost is el borította. Kunzent

Miklós az emberek ólmal nékül, a jószág takarék nélkül, az élesekötés és távirda megírása s az utak viz alatt léte miatt megkadt. Szabadszállási távirda még áll. Laczán 256 ház beomlott, a víz azonban már eapadt, a veszély-sújtotta helyekre az alkafány felhívása folytán a vidékről lelmi ezikk küldettek. Kun-Szent-Miklós és Lacz-háza egélyére 1000 forintot küldött a kis-kun-kerüli magán-pénztárból.

Az árvíz.

Budapest, márcz. 15.

A főváros.

Budapest alatt a Duna egyre apad; nem valószínű rohamossággal, de folytonosan. Tegnap esti 10 órakor 22 láb és 7 h. volt: ily magasságban maradt egész éjtél; hajnal felé a fogyni kezdett, s reggeli tíz órakor 22 láb és 5 hüvelykre szállott alá, 10 óráig 1-ig smét egy hüvelyket kevesbedett az ár, így 22 láb 4 h. volt. Estig 22 l. 2 hüvelykre esett.

Az esés tehát folytonos. Ez megnyugtathatná a buiai részek lakosságát; ott azonban erős látottság uralkodik, s 16-dikán a sorokságát megnyitása tárgyában népgyűlés lesz.

Úrvak után induljanak, ne pedig vakárma. Mily vakon indul a lakosság köznész idejét mutatja azon misztikus számítás is, melyet gnap felemlítettünk. Azt terjesztették, hogy 1775-iki árvíz 90 napig tartott. Az erre vonatkozó ügydarabok most fölterjesztettek a belügyminisiterumból s azokból kitűnik, hogy az áríz február 15-dikén volt a legmagasabb s az 712-nél 2 lábbal volt magasabb s összesen 3 napig tartott. Budán 20 ház dől össze s a kár 59,000 forint volt, Pesten 40 ház dől össze s a kár 170,000 fortra becsültetett. Hogyannyi ház dől össze, az annak tulajdonítót, hogy vályogból voltak építve, mint ezt a 1838-dik, árvízkor is lehetett tapasztalni.

A mai állapotok összehasonlíthatlanok. Mind ideig nagyobb baj nem fordult elő. A legérdekesebb mozzanat az, hogy a budapesti árvíz-lepte területek felmérésére a közmunkatanács és főv. hátság részéről kiküldött árnöki közegek már befejezték munkálatukat s a vízzel telt helyekről pontos méreteket ettek fel, valamint összeszámították a vízben lévő házakat is, mely munkálat eredménye most rendelkezésünkre áll s itt következik: Budapestnek az árvíz által elborított terület 8 részre osztja; u. m.

1. a una pesti partja
2. a una budai partja
3. Ó-ada
4. Migitsiget
5. A is budai sziget
6. Aunpesti kikötő sziget
7. Azó-budai nagysziget
8. Ó-ada hajógyár-sziget

Összesen 4320 hold, 553 □ öl. Pesten 200, Budán 450, Ó-Budán 340 ház a vízben. Ezen adatok alapján készül azon árvízleírás is, mely a miniszterelnök által a felsőházak lesz átadandó.

Komárom veszedelme

Komárom, 1876. márczius 13.

Procrustes ágyára vagyunk feszítve s folyto jobb fordulatra kilátás nélkül szenvedjük árvíz által mindenünk pusztulása feletti agglallomtól szorult keblünk fájdalomát.

vizmérőre egy órában apadást, a más-sikbankétannyi áradást — s megfordítva — mutat mintha a vízárba merült daemonok járnák ezerek alkából kitörő fájdalom fohászai mellett pokoli táncukat.

20 láb 1 hüvelykről tegnap esti 8 óráig 9 láb 7 hüvelykre leapadt Dunavize, ma reggel 7 órakor smét 19 láb 9 hüvelyk magasgot mutat.

Folyó hó 9 én a nagy mérvben dühöngött s segített a vízárnak romboló munkájában. A vízáról körülölelt házak falai már sok helyerelőbb is ki voltak ugyan dőlve, de a tetőzetmég a házarkok és falközi oszlopok által tva, állott. Folyó hó 11-én Csallóköz belsőjől a Vág felé 25 élő birkával leuozott tetőzetannak szomorú tanusítványa, hogy a végső enekvésül használt tetőzetre halmozott vagyoris megsemmisül.

Úbrár 21-től, már 3 héten tul, tartó e borzados napok hallatlanok. A károk felszámíthatlanok.

A nemcsak anyagi kárt szenvedtünk, hanem emberélet is esett áldozatul. F. hó 9-én a rimatia bálvány-nakállosi birtokáról Farkas Ferencz uradalmi tiszttel, Kenár Antal, K. Antal, Petőcz Zsigmond és Balogh Károlyasági cselédok, a feketete-háti majorba ettek egy nagy ladikkal, takarmányért; vizatértük alkalmával eszközük a nagy szél áll felfordítottán, a négy cseléd a hullámokt veszett. Farkas Ferencz is csak úgy menek, hogy mint úszó, tudó, bái rövid

ideig is, a belső majorból érkezett segélyig, a vizen fen tudta magát tartani.

Kezelt rázók az árvíz-csapás körülményei. Különösen borzasztók a Vág melléki községek szenvedései.

Guta mezőváros 6000 lakosának 800-at meghaladó háza, 24-ek kivételével, mind több-kevésbé vízben áll. A városban teknőkn, tombázokon és csopkolyakon — miként az összetakolt ladik-szolgálatot tevő eszközök nevezetnek — történik a közlekedés. S hasonlóan vannak Keszegfalva, Megyeres és Naszvad községek, hol mindenütt kilencz tizedrésze a háznak ledőlve van. Aránylag legnagyobb a kár mégis a bogyai, olcsai és gutai rétszállásokon, a honnét 80 család csak pusztá életével tudott menekülni.

A „KELET” magán-távirata.

Feladott Budapestben mártius 17. 10. ó. 40 p. d. u.

Érkezett, mártius 17. 10. ó. 45 p. d. u.

Vízállás lassan apad; jelenleg 21 láb 6 hüvelyk. Bezdánál a víz a töltéseket áttörte s a várost elborította; 74 ház összeomlott. Szerbiából igen nyugtalanító hírek vannak, a Portával a háboru valószínű; tegnap a hadizenetről folyt a tanácskozás.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. márcz. 17.

— **A magyarországi árvízkarosultak részére Szabó Dénesné urasszonytól, mint gyűjtőtől, Sz.-Udvarhelyről 51 frt 30 kr vetünk, mint a következők adományát:** Török Albertné 5 frt, Dombrádi Gyuláné 1 frt, Kovács Domokosné 1 frt, Bencze Mártonné 1 frt, Zajzon Ferenczné 1 frt, Konez Lajosné 3 frt, öz. Szabó Mártonné 1 frt, Máthás Lajos 60 kr, Liszkai Károly 1 frt, Lukács Dénes 1 frt, Veress Ferenczné 1 frt, Szakács Mózesné 1 frt, Sebesi Arthur 1 frt, Ferenczi Pál 1 frt, Bedő István 60 kr, Gergely Lajos 1 frt, Szabó Dénesné 1 frt 50 kr, Demeter Dénesné 1 frt, ifju Szabó Károlyné 1 frt, László Domokos 1 frt, Sándor Albert 2 frt, Pintér Sándor 1 frt, Lőrinczi Károly 1 frt, Fröhlich Zsigmond 1 frt, János Mihályné 2 frt, Héjja Endréné 1 frt, öz. Ferenczi Józsefné 1 frt, Solymosi Ferenczi Laura 2 frt, Hickmann Gusztávné 1 frt, Sebesi Ákosné 2 frt, Kabós Károlyné 1 frt, Pünkösdi Gézánné 1 frt, Nagy Lajos 1 frt, Técsi Istvánné 1 frt, Kandó Mózes 1 frt, ifj. Ferenczi István 1 frt, Ferenczi Károlyné 1 frt, Gyalokai Mózesné 60 kr, Szabó Amália 1 frt, Pál Reszóné 1 frt, Ádám Dénesné 1 frt, Solymosi János 1 forint. — Ugyancsak Sz.-Udvarhelyről Szócs Mártonné urasszony saját gyűjtésének eredményeképpen 62 frtot és egy egy frtos tallért küldött be szerkesztőségünkhez. Az adakozók névsorát lapunk holnapi számában közöljük. Ujabb gyűjtésünk összege 123 frt 30 kr és két egy frtos tallér. (F. b. 16-ki számunkban hibásan áll az újabb gyűjtés összege 9 frt 1 tallérban 10 frt 1 tallér helyett.)

— **A kolozsvári „egyetemi kör”** részvétartott intézett dr. Korbuly Imre volt kolozsvári egyetemi tanár özvegyéhez.

— **A „Magyar Polgár”** — mint tegnapi táviratunk is jelezte — osztrák miniszteri rendelettel kiiltatott Ausztriából azon cikke miatt, melyet febr. 14-iki számában a közös monarchia feje ellen intézett, Deák Ferencz temetése alkalmából. A kiiltás felhívatalosan a többek közt így indokolták: Ez a lap nem jár ugyan az osztrák tartományokba tán egy példányban sem, még a sajtóiroda se tartja; hanem a felségsejrtöt benne erkölcsileg üldözi annál inkább szükséges, mert a magyar kormány ellene nem emeltetett vádat az illetékes sajtóbíróskor előtt.

— **Hermán Antal** a kolozsvári egyetem hallgatója és a „Nemere” volt szerkesztője a bölcsészettudori vizsgát közelebből letette s most a pancsovai főrealtanodánál rendes tanárrá nevezetett ki. Főlegyházi Antal, tanárjelölt, Dezső Béla, osztályfőnök a helyi ev. ref. főtanodában, továbbá Simiginovics Adolf brassói róm. kath. főgymnaziumi tanító közelebből sikerrel tették le a középtanodai tanár vizsgálatot a kolozsvári tud. egyetemen.

— **Országgaztorte körözetetik** a kolozsvári kir. törvényszék megkeresése folytán a csikszenttamási születésű Sűket János, ki Kolozsmegyében Lupupatakon volt jegyző család büntényével vádoltatott. Sűket János 48 éves, beszél magyarul és latinul, különös ismertető jegye, hogy egyik ujjának első izülete hiányzik.

— **Egy medgyesi szász,** Schuller Michael, Bukarest mellett Moguschoiban két gyümölcsárson márczius 14-én a rablőgyilkosságot követett el. A 24 éves és nős gyilkos elfogatott.

— **Szászvároson** e hó 13-án két zsendelyl fedett ház égett le s köröskörül mind zsendelyes épület levén, ha a tüzőlők el nem nyomják a tüzet, az egész utca leégett volna. Ez már a harmadik tüzvész Szászvároson, a mely egy kőtelgyártó kender-készletének meggyulásától származott.

— **Nix dájós.** A szebeni „Tageblatt” e czim alatt megütközve veszi tudomásul, hogy a magyar államvasut pályázati hirdetésében, a vonatvezetők minősítvényekében nem kívánja meg a német nyelv tudását. Minek tudjon nemetül — írja a „Tageblatt” gnyosan — ha a magyar vasuton tetszik utaznia, tanuljon meg magyarul. A „Tageblatt” úgy tetszik, azt kívánja, hogy a vonatvezető ne csak az ország nyelvét, hanem minden egyes utazó (német, rácz, cseh, francia, orosz stb.) nyelvét is megtanulja.

— **Dr. Sentz Alajos,** a szebeni m. kir. jogakademia tanára, e hó 15-én a jogászegyleget javára felolvasást tartott „A nők — logikájáról.” A sikerült felolvasás szép számú közönség előtt tartott meg.

— **Mátyás István** ágostai hitvallású lelkész Pütkerecen 76 éves korában elhunyt. Béke poraira!

— **Közelebről** Déván járva, nagy megütközéssel vettem észre, hogy Déva piaczn és főutcáin megzavarták a historiai nevezetességre vergődött sártelegek nyugalmát s így formalis ásatás utján napfényre derült az egykori kövezet is. Csak hogy a mit Aeolus s a záporok árja szépen szerteosztott, az most egy helyre gyűjtve várja, hogy a meleg nyári napok idején a város nagy épülésére állandó miásmateppő fejlődheessen ki. Aképeze kertésze ugyan hasznos szolgálatot tenne a közegészségnek, ha trágya helyett szépen felhasználtná, a mit a rendőrkapitány ur egyik nem utolsó városrészben utcaztóltelekű szánt. Peregrinus.

— **Axente Severu.** A „Gaz. Tr.” csudálkodik, hogy a magyar képviselőház elnöke felszólította Axentet, hogy a képviselőházban helyét foglalja el, holott az elnök minden utánjárás nélkül tudhatná, miszerint Axente részére nincs hely a pesti képviselőházban. Tudja, hogy Axentében van annyi oláh erény, hogy tisztelt és jó nevét nem semmisíti meg, egy gondolatlan lépéssel s nem lép be a magyar képviselőházba, hová Erdély nagy fejedelemségéből egy oláh semehet be. Axente ismeri hivatását, tudja mit kell tennie. A budapesti uraknak nincs más teendőjük, mint új választást rendelni el, a szászvárosi derék választók ellenben tudni fogják, mi a teendőjük, mikor nemcsak a nemzeti érdekek, de a nemzet iránti tisztelet is megköveteli tőlük, hogy a harmadszori választás alkalmával is mutassák meg a világnak s a magyar állam hatalmasainak, hogy nekik nincs mit keresni a Tiszán tul, hogy a román választottak részére nincs hely a budapesti képviselőházban. A magyar honatyák hozhatnak annyi törvényt, a mennyi csak tetszik, érvényét respectálni fogják mindaddig, míg az erőszak és hatalom ez érvényt fenntarthatja. E törvények hozatalában nem akar részt venni, inkább itthon marad az eke mellett, várva a jobb napokat. — Mi is azt mondjuk, hogy Axentének a magyar képviselőházban nincs helye, ne is merjéláb oda betenni. Azt azonban igen sajnáljuk, hogy a kormány, illetőleg az ügyesség a magyar államiságot arczulesapdosó ilynemű cikkek íróinak még nem keresett helyet — Szamosujvárt.

— **Rétyi Antos Ferencz,** az 1848 —49-ki szabadságharc egyik bajnoka, nyugalmazott m. k. honvéderő és a sepsi ev. ref. egyházmegye buzgó algonokna e hó 12-én. hosszas betegség után élete 54-ik évében megszűnt élni. Béke lengjen porain!

— **Deák Ferencz siremléke** helyét f. hó 15-én alapították meg véglegesen. Az országos gyászbizottság tagjai, köztük Gorove István, Bittó István, Baross Gábor, Ráth Károly főpolgármester, Kammermayer Károly, polgármester stb. kimentek a temetőbe és a helyszíni szemle után abban állapodtak meg véglegesen, hogy a siremlék a nagy halott tetemet rejtő kápolna helyére fog építtetni. A kápolna előtt kameliákból kötött gyönyörű koszorút lettek, ezt betették a kápolnába.

— **Mohácsról** mártius 13-ról írják: Városunkat a romboló vízár ellen a mai napig megtartotta a kitartó munkásság következtében a gondviselés. 3—400 ember naponként, febr. 29-től kezdve, dolgozott a vízart meggátolatlánd, és már-már minden jót reménylettünk; ma azonban felviradtunk a szerencsétlen napra, mely sokunknak lesz gyászot okozó. Reggeli 5 órakor elszakította a romboló víz a Kölked felől levő partokat, daczára annak, hogy éjjel-nappal azon részen 4—500 ember dolgozott. Oly rettenetes pusztítást vitt néhány óra alatt végbe, hogy városunkat megsemmisüléssel fenyegeti. A tér lehet mintegy 1 négyszegmértöldnyi. mely már víz alatt van. Utcaikon csónakánál alá és fel. A víz egyre emelkedik; ha így jó, holnap délig a házak feléig ér. Borzasztó kép látni a szerencsétleneket, mikép menekülnek — ott hagyva pusztulónak mindenüket — saját életüket mentendők. A Dunaparton omladoznak a házak. A sziget viz alatt. A mohácsiaknak mindenük oda van. Várjuk a segélyt, de a segély istennél van!

— **Az időjárásról** folyton érkezik a szokatlannal szokatlabb hírek. Mult hétfőn a rendelkezésre maradt 7500 frt tiszta

Marienbad vidékén nagy zivatar volt, mely az erdősegekben nagy pusztítást vitt végbe, a fák ugyszólván meg lettek tizedelve. Vasárnap s hétfő közti éjjel Prágában valóságos orkán dühöngött, kémények sodortattak fel. A légnyomás pár ezer ablaktáblát s az utcán számtalan lámpaüveget szétért. Kassáról írják, hogy ott a mult hét aprilis hete végén, virradóra rendesen fagyott, majd hideg éjszaki szél fújt. A megye több pontján esős jégeső volt, szombaton délután pedig menydörgött.

— **Baleset.** A győr-soproni vasut soproni pályaudvaráról a mult vasárnap s hétfő közti éjszakán egy sereg összezsugrott kocsi megindított a szélvész, s szilajul kergette őket egész a pinnyei állomásig, hol a váratlan vendégek a színlátóban fennakadtak s mintegy 8 kocsit összezsugattak. Szerencse még, hogy e pályán a közlekedés fenn volt akadva, különben valamely szemközti jövő vonattal veszélyes összeütközés történhetett volna.

— **A Fertő tavának** medre, mely már egészen kiszáradt volt, ismét megtelt vízzel és a környékbeli lakosok, most csónakok után látnak, melylyel a viztükre bocsátkozhatnak, mely most szántó földjeik fölött elterül. Eszántóföldek, melyeket még nem rég művelnek, eddig ugyan nem nagy hasznot hajtottak, de az ár által okozott kár azért még sem megvetendő. Ruszt és Boz községek határa körül most ismét a tó hullámai játszadoznak, hogy meddig az az idő kérdése.

— **Még ennyit** nem loptak banktól. A belga bankot Kint bankhivatalnok meglapta s megszokott Belgiumból. A lopott összeg hét millió forintra rug. A tolvaj Amerikába akart menekülni, de Angliában szerencsésen elfogták, s nemskára kiadták a belga hatóságoknak.

— **Befalazott török levelek.** A budavári főegyház restauratója alkalmával, egyik támoszlop hasadékaiban néhány apró török levélre akadtak. Az építés vezetésével megbízott bizottság elnöke, br. August Antal a levelek egyikét elküldte Bécsbe fához, ki ott a keleti akadémiára növendéke. — A fiatal báró azonnal lefordította a levelet: egy török férj írta nejeének, kit úgy látszik családja akarata ellenére vett el.

— **Megadta neki!** Bécsben nemrég egy fiatal művész halt meg, kinek koporsójára bizonyos német művészeti-akadémia tanári kara egy szép élő babérmuszorut küldött. A vámon szöveget ütött a küldemény a fináncz fejébe: tudta, hogy a babérfüzér vámköteles tárgy, csak azzal nem volt tisztában, hogy melyik rovatba sorozza, — a reglementok a jámbort e felől nem tájékoztatták. Elkeseredésében mi telhetett tőle: beleírta a megdicsőült művész homlokára font kegyetfüzért a „konyha-füzerek” rovatába, a hova persze a babérlével tartozik.

NEMZETI SZÍNHÁZ

18-ik szünét.

Kolozsvárt, szombat mártius 18-án 1876.

Bignio Lajos ur a bécsi cs. k. nagy opera első rendű tagja, udvari operanékes első vendégfellepte.

Ernáni,

a bandita főnök.

Opera 4 szakaszban, írta: Piave, fordította: Egressy B. Zenéjét szerző: Verdi.

Kezdeté 7 órakor. Vége fél 10 kor.

Napi helyérek Bignio Lajos ur vendégfellepte: Közép páholy 6 frt. Alsó páholy 5 frt. Felső páholy 4 frt. Felső közép betűs páholy 4 frt 50 kr. Emeleti Erkölyszék 2 frt. Földszinti támlásszék és alsó erkélyszék 1 frt 40 kr. Földszinti elsőrendű zárt-szék I—VI. sor 1 frt 10 kr. Földszinti másodrendű zárt-szék 1 frt. Földszinti bemenet 60 kr. Karzat ülő számozott hely 60 kr. Karzat 30 kr.

KÖZGAZDASÁG. Jelentés

a kolozsvári takarékpénztári részvénytársulat 1876. évi február hó 28-án tartott VII-ik rendes közgyűléséről.

(Folytatás.)

A jótékony czélokra kiirt 600 frt összegből

- 100 forint a kolozsvári leány-árvaháznak,
- 100 frt a kolozsvári ipariskolának,
- 100 forint a kolozsvári sétatér szepítésére,
- 75 forint a kolozsvári zene-conservatoriumnak.
- 50 frt a kolozsvári városi szegényeknek,
- 50 forint a kolozsvári jótékony nőegyletnek,
- 50 frt az elnyomorodott kolozsvári tüzőlők alapjának,
- 25 frt a hidelvei kiseddóvódnak,
- 25 forint a felső-szenutezai kiseddóvódnak,
- 25 frt az alsó-szenutezai kiseddóvódnak kiadatni javasolja.

A rendelkezésre maradt 7500 frt tiszta

nyereményre nézve a választmány azon indítványt járult a tisztelt közgyűlés elébe, hogy az 1000 drb részvény után már számadásba hozott 2 frt 50 kr. kamatot 7 frt 50 kr. osztalékkal pótolva, minden egyes 7-ik szelvénynek 10 frtjával még pedig július hó 1-je helyett azonnali kifizetését hagyja jóvá.

Szabályszerű jelentésünket ezennel bevégezve, bátorkodunk a tisztelt közgyűlést felkérni, hogy

1-ör. Jelentésünket tárgyalni;

1-or. A közgyűlésileg kiküldött számvizsgáló bizottság jelentésére a hetedik évi számadások iránti felmentvényét megadni sziveskedjék.

IV. Ezzel kapcsolatosan felolvasatnak az 1875-ik évi számadást megvizsgáló, egy a leltározó bizottság elősmerő jelentései.

V. A jelentések felolvasása után elnök a tiszta jövedelem megállapítására, valamint annak felosztására vonatkozó indítványokat tárgyalásra kitűztve: a közgyűlés a választmány által tett azon intézkedést, melyszerint az 5312 frt 42 kr. o. é. tartaléktőké a kamattal együtt érve 10,080 frtra, az 1000 frt o. é. tartalék-alapot pedig 2116 frt 08 kr-ra kiegészítette, helyesli és jóváhagyja.

Elfogadja továbbá a közgyűlés az igazgató választmánynak azon indítványát, hogy a lefolyt évi nyereményből 600 frt osztrák értékben fordíttassék jótékony czélokra, hogy ezen összegből;

- a) a kolozsvári leány-árvaháznak 100 frt — kr.
- b) az ipariskolának 100 frt — kr.
- c) a kolozsvári sétatér szepítésére 100 frt — kr.
- d) a kolozsvári városi szegényeknek 50 frt — kr.
- e) a kolozsvári zenekon-servatoriumnak 75 frt — kr.
- f) a kolozsvári jótékony nőegyletnek 50 frt — kr.
- g) a kolozsvári elnyomorodott tüzőlők alapjának 50 frt — kz.
- h) a felső-szenutezai kiseddóvódnak 25 frt — kr.
- i) az alsó-szenutezai kiseddóvódnak 25 frt — kr.
- k) a hidelvei kiseddóvódnak 25 frt — kr.

és így együtt 600 frt o. é. kiadások.

(Vége köv.)

Az erdélyrészi piacok árjegyzéke

— **A n-enyedi** piac áráról márcz. 9.

1876. 1/2 hektoliter Tisztabuzza 5 frt 75 kr. rozs 3 frt 50 kr, elegybuza 5 frt — kr, zab 4 frt 60 kr, 56 kilogramm széna köve 3 frt 80 kr, alomszalma frt 80 kr. zsupszalma 3 frt 50 kr, egy köbméter fa nem usztatott 4 frt kr, 44 kilogramm fagygyugyertlya öntött 72 kr, marhahus 26 kr, konyhaliszt 12 kr, rizs 30 kr, 1 liter gyöngykása 27 kr. borsó 12 kr, lencse 15 kr, paszuly 7 kr, köles 18 kr, burgonya 2 frt 20 kr, 1 kilogramm kősz 9 kr, disznósír 1 frt — kr szinzsír — frt 70 kr, hagyma 9 kr, fokhagyma 11 kr.

— **A gy-főhrévári** piac árai már. 11-ről 1876. Egy hectoliter Tisztabuzza 6 frt 80 kr, rozs 4 frt 46 kr, elegybuza 5 frt 40 kr, zab, 3 frt 10 kr, 56 kgr. széna 3 frt 80 kr, alomszalma 1 frt 80 kr, zsupszalma 2 fr. 50 kr, egy köbméter fa — frt 64 kr. egy kgr. marhahus 32 kr, konyhaliszt 17 kr, rizs 32 kr. disznósír frt 96 kr, Bors 1 frt 16 kr. hagyma 14 krajczár, fokhagyma 16 kr. Egy liter borsó 24 kr, lencse 24 frt, paszuly 9 kr, köles 15 krajczár, egy hectoliter burgonya 3 forint — krajczár.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

márczius 16-án 5% Metaliques 67,45 frt. Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 71,45 frt. 1860-iki államkölcsön 111,25 Bankrészevények 8,96 Hitelrészevények 165,80 London 115,35 frt. Ezüst 104 — Cs. kir. arany 5,43 1/2 — Napoleond'or 9,26 — 100 mark német értékű 56,85

Urbéri kötvények: Magyarországi 75,75 Temesvári 75,75 Erdélyi 75,75 Horvátországi —

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

Pénz.

Földhitel kölcsönöket tetszés szerinti összegekben, 15—32 évig terjedő 6, 7, 8, 9, és 10% kamat általi törlesztésre külső pénzintézetektől, valamint helybeli-ektől is, de magasabb kamat és csak betáblázott birtokra eszközöl a

„Hatóságilag engedélyezett földhitel kölcsönöket eszközölő iroda” Kolozsvárt Ó-vár, Kis-utca 8 szám. Személyesen értekezhetni ugyanott déli 12-től fél 3-ig, este 6—8-ig. Írásbeli megkeresések röktön ellátatnak.

BCU Cluj-Napoca.

Fötér br. Radákhozalatt